

III.
REGNUM MORTUORUM.

Nro. 65.

---

*Secretum litterarum commercium inter Vivos
et vita functos.*

Elysiun-*Meum*.—Die Martis 19 Sept. 1809. (Neov. 1. Sept. 1809.)

Joannes Christ. Herchenhahn — amico suo.

Percepi nuper Care Amice! litteras ex superiore mundo, quae argumento erant patientis animi & promptitudinis hodierni aevi — hæc in iis memoratu digna legebam :

„Graves sunt dolores, qui belli adjuncta comitantur, verum spem quoque continent: eos non diu duraturos esse. Id ratio hodie belligerandi secumfert. Immani cum multitudine hominum in arenam proditur, qui promtuaris carent, cum iis continuo pugna initur, cumque immensi id genus exercitus nequeant uni loco diu immorari, quod ejus cunctæ vires brevi tempore exhauriantur, neque is media sustentationis suppeditare valeat, lucta usque prosequenda est, quo alterutra pugnantium pars, aut succumbat penitus, aut pacis denique consilia amplectatur. Immanes sumtus, quos ingentes exercitus depescunt, qui in campum producuntur, compendium bello adferunt, at una & pacem breviorē reddunt. Eadem quippe Statuum, quae singularium hominum ratio est; iisdem cupiditatibus, iisdem affectibus ducuntur.

Si alter bello jacturam ferat, continuo amissa recuperandi causa novum bellum adparat, quo fit: ut nostræ paces solum Induciæ, bella vicissim una pugna, unum prælium sit. Mala orta a tali fulmine innumera sunt quidem, at spem comitem habent, excessu suo concidere; bella proin hodie nequeunt durare, præprimis si omnis industria, omne Commercium interrumpatur. Imperantes quoque populorum multo majore perspicacia & humanitate pollent, quam ut bellum perpetuum reddant, quo omnes æque miseri, æque egeni fierent. Sumptuositas belligerationis bella omnia breviora facit primum, tandem finem iis imponere debet.

Hæc commentatio probatam experientia veritatem in Contiente continuerit, verum in pugna adeo perseverante *Galliam* inter & *Angliam* mari? — Hic nullum compendium belli adparet, contra *bellum perpetuum* tessera est Anglorum.

Jam olim in hoc argumento multa adverti memini: A Gallia adversus Angliam bella pro salute, libertate, Jure in mari, geri; at & Anglia sancta pro re pugnat, puta: pro conservatione sui. Moesta est hæc pugna duorum nullo officio adstrictorum hominum pro tabula natante post naufragium, quæ ab alterutro solum arripi, alterutri salutem ferre potest. —

Quis hic dirimet: uter majore Jure polleat? — id satis mali: fortunam unius, alterius partis exitium esse debere.

Hodiernum bellum rursus pro magnitudine & potentia Galliarum dirimens bellum est. Si Napoleo adversam expertus fortunam ad pacem petendam adactus fuisset, eorum Classes commẽrciales suas deinceps Codici Commerciali Angliæ, aut potius ejus arbitrio substernere debuisset. — Contra faventem nactus, conditiones pacis præscripturus, tantum emolumentum tulit, ut pugnam adversus Angliam imperturbate prosequi possit.

Interea Angli ex parte maris quibusvis locis potiti sunt, unde excensionis periculum iis impendebat, quæque situi Continentem perturbandi serviret. Exerçitus in Sicilia, Hispania, & Insula *Zelandia*.

Ut res in Hispania se habeant, Gallicæ *de 16. Aug. Madrito* paginæ in Jusso, ut dicitur, diurno perhibent:

„Milites! Cum ante triduum (die 9 h. m.) vobis annunciarem: Combinatum exercitum, ubi ad *Talaveram* cæsus, per Tagum fugisse, suspicari licuit, quod evenit. Agmen 9num hostiles secundarias copias assecutum est, iis 30 tormenta, omnia Commeatus plaustra, & impedimenta ademit; multos cæcidit, notabilem copiam cepit. Quod vero prævideri non potuit, est proelium ad *Almonacid*. Ut enim credi potuisset: exercitum provinciæ *Mancanæ*, quamquam 40000 numeraret, *Toledum* proficisci ausurum? eum exercitum, qui ad primum de reditu vestro rumorem, *Aibercha* per Tagum reversus, ad Villam majorem equitatus non obstitit, & ante *Toleda-*

nam stationem profligatus est? Interim hic exercitus nocte diei 10 gradum revocavit, agmina omnia contraxit, & adversus 4 agmen, subsidiariasque copias profectus, victoria haud diu anceps fuit. Duces, milites equites peditesque perturbari coeperunt, & in effusam fugam coniecti. Jam jam 35 tormenta, 100 plaustra commeatus. 200 currus in nostris manibus sunt; hostis 3000 cæsos, innumeros saucios, 4000 captos, plura vexilla amisit, qui ex arena se subdlexerant, dispersi militarem existentiam non habent amplius, omnia hæc fata, innumerabiles, Madritum usque penetraturi exercitus subiverunt. In principe hospitio Madrideo die 12. Aug. 1809. Subs. Josephus.

Quis Anglorum in Sicilia versus Neapolim status, ex his cognoscitur:

Neapoli 16. Aug. Hæsterna Napoleonea singularibus adjunctis resplenduerunt. Ex vespere diei 14. Classicula Neapolitana, constans Fregatta, Corvetta & 80 circiter tormentariis scaphis, ante urbem anchoris affixa consistebat, solitas tali occasione tormentarias salutationes editura. Eodem temporis articulo, quo rex 14—20000 armatorum oræ adstantium Gallorum lustraturus equum conscendisset, 4 Anglicana navigia & 80 circiter tormentariæ scaphæ, Classiculam adorturæ adpropinquare. — Rex, factis ad disponentiam rem maritimam ordinibus lustrum suscepit. Jam fruebamur elegantissimo spectaculo, quod mente quidem concipere is solum

potest, qui urbis Neapoleos situs probe sciens est. — Solis erat occasus, 20000 viri ad oram armati consistebant, placide exercitationibus militaribus vacantes, interea 2—300 tormentorum eructationes in sinu Neapolitano reboare. Ingens spectatorum, ad solennia accitorum turba ad oram singulari huius scenæ intererant, cujus elegantiae accessit, quod periculi expers fuerit. — Angli remoti admodum consistere, & propemodum jubilarum potius salutationes, quam hostiles adus edere videbantur. Nocte Angli recessere. Nos duos in tormentaria navicula sauciatos desideramus.

At multo majores tertiæ Anglicanæ Classis in Zelandia progressus, hæc solum promulgari possunt :

Novissimæ Hollandicæ de 24 hujus pagine de bellicis ad Scaldim eventis, nihil memorant. Privatæ litteræ perhibent : Ab Anglis quosvis hollandicos Officiales in Insula Walchria Regi M. Britannicæ Juramento adstrictos, & in fidem receptos esse; detestantes ex Insula ad Continentem relegatos esse. Eædem contendunt : ab Anglis Castellum *Friderici Henrici* ad Scaldim prope Lillo in potestatem redactum esse.

Dum hæc Anglicana exequitur alacritas, ex Polonia hæc adferuntur :

Varsovia 14. *Aug.* Leopoli Gallicanæ æquilæ necdum erectæ sunt, quod Russi in omnibus, a se occupatis, quamquam a Polonis recuperatis, urbibus Austriacas retine-

rint. At circum Leopolim Polonicus Dux
Kamienski Gallicas affixit.

Incolæ Leopolitani a Polonico Gubernio,
Russicis sub imperio Gen. Ducis B. a *Müller-*
Zakomelskji copiis intuitu victualium omnem
commoditatem præstare jussi sunt, ea cum
præmonitione: id onus momentaneum, neque
diuturnum patienti animo tolerandum esse.

Nuper 8000 Tartari ex Russia Ukrainam
ingressi, quo ulteriore fine? ignoratur. —

His diebus modicum Russorum agmen
Duce *Sievres* urbe Cracovia & regione de-
cedit. Propediem Russi Galicia excessuri
Turciamque petaturi dicuntur. Pars quoque
Copiarum Polonicarum eo destinata fertur, ut
communem cum Russis causam agat.

Legiones Polonicæ ex Ducatu Varsovi-
ensi utpote: 13. 14. 15. & 16. pedestris, 7.
item 8. 9. & 10. Equestris cum binis venat-
orum ex Lowza & Posen turmis a Calen-
dis Septembris in Gallicis sunt stipendiis.

Publicis paginis *Berolino de 12. hujus*,
hæc continentur:

Rumor sessim recrebescit: regem &
aulam propediem isthuc venturam, mox eva-
nescit rursus; fidemque, quæ toties jam fefel-
lit, amittit; Vacationis tempore ab hujus
rumoris repetitione, varietatis gratia spargi-
tur denuo: Marchiam usque Oderam in vicem
restantis amplæ contributionis Gallicæ ceden-
dam esse, Regnoque Vestphaliæ adjiciendam,
ejusque regem Berolini domicilium fixuram.
&c In hoc ancipiti statu, & inter sacrum sa-

xumque, spem & metum, suspiria & vota diversorum finium, tempus labitur. Agendi nonnullorum publicorum Officialium ratio de præsentis disquiritur; ita hujatés lignorum Curatores maneris prorogationem acceperunt, examinique subjecti; duo in carcerem acti, quod Regia lignorum administratio continuo jacturam tulerit. —

Vindobona 26. Aug. Neque venerabilis avia nostra: *Ephemerides Vindobonenses*, quæ in volumine, longitudine & latitudine media phylira defecit, neque privatæ litteræ quidpiam de pace memorant, imo nec de transactionibus pacis — opus nihilominus brevi perficiendum dicitur.

Pax hæc, politicæ externæ vestî Europæ novam formam datura est, quæ ad *Propontidem usque* porrectura, opus durable futura dicitur, universo Continenti conditionem procuratura, quæ, omnia devoranti temporis denti obniscura est, quæ etiam ratio fuerit, quod tantum temporis labatur usque Epochâ votorum nostrorum illuceat. In Germania quoque hæc pax momentosas mutationes proferet. Jam jam fertur, (at absque authentica ratione) potissimam superioris Danubiani Districtus partem, cujus princeps locus *Ulma*, cum hac urbe Regi Wittenbergæ cessuram, deincepsque Brentzam limitem Wittenberg. inter & Bavariam ad lævam Danubii oram futuram.

B I O G R A P H I A.

Herchenhahn (Joannes Christianus) actualis Cæs. Imperialis aulicus Agens Vindobonæ,

natus Coburgi Prædie Cal. Junii 1754. in eja-
 te Academico Gymnasio eximios in Philologia
 & Scientiis progressus, præcipue in dilecta
 sibi historia & Philosophia fecit. Auditis
 1776 Erfurtensis Universitatis Doctoribus A.
 1777 ceu institutor duorum Baronum a Man-
 delsloh Jenam profectus, eja-tibus Jurium in-
 stitutoribus operam dedit. Cum Aulici Imp.
 Consilarii a *Braun* filiorum institutor fieret
 1779 Viadobonam veniens opportunissimam
 occasionem nactus intrinsecam Imperialis aulici
 Consilii Constitutionem sibi familiarem red-
 dendi; qua insigniter eum usum probat edita
 ab eo excellens *Caes. Imp. aulici Consilii
 historia*. Solers fontium studium, notitia
 optimorum & novissimorum operum, de quo-
 vis singulari argumento exacta dispositio,
 amoenaque propositio præcipuæ dotes sunt
 hujus operis. In ædibus Braunii *historiam*
 quoque *Austriacorum sub Babenbergicis prin-
 cipibus, vitamque Josephi I.* concinnavit.
 Postquam 1789 a Duce Meinigense, & Pri-
 cipe Schwarzburgo-Rudelstad. dignitate Con-
 silarii legationis exornatus fuisset, 1792 actua-
 lis Imp. aulici Agentis munus adeptus est, in
 quo sua dexteritate rerum expediendarum fi-
 ductam & adprobationem promeruit eorum, qui
 ejus opera usi. Scripsit: *vitam Wallensteinii,*
historiam Caes. Imp. aulici Consilarii dictam
 pleræque adhuc præclara opera publicæ luci
 edidit fuisset, nisi sæva Atropos VIII. Cal.
 Martii 1705 filium vitæ improbæ diligentæ viro
 perdidisset. Morum quoque probitate & ani-
 mi honestate se commendavit.